

Stowarzyszenia społeczne i ich znaczenie w popularyzowaniu walorów i dorobku „małych ojczyzn”

Mała ojczyzna

Współczesne rozumienie i znaczenie małej ojczyzny wykracza poza sens, który nadał jej twórca - Stanisław Ossowski. To nie jest już tylko "najbardziej naturalne środowisko człowieka", prywatna relacja z określonym terytorium (wraz z jego tradycją i kulturą), suwerenne i bezpieczne miejsce, przestrzeń wolności i rozwoju człowieka.

Dziś mała ojczyzna jest przede wszystkim źródłem oraz zadaniem życia obywatelskiego, opartego na takich zasadniczych wartościach, jak: wolność, państwo prawa, samorządność, wspólne dobro, dialog.

**Aby kochać wielką
ojczyznę, najpierw
trzeba poznać
i pokochać swoją
małą ojczyznę.**

Polska to nasza wielka ojczyzna. Składają się na nią dziesiątki małych ojczyzn: regionów, województw, miast, miasteczek, wsi. Każdy z nas jest częścią swojej małej ojczyzny. Mała ojczyzna to miejsce, gdzie dorastasz, uczysz się, tu znasz wszystkie ścieżki, tutaj mieszkają twoi bliscy i znajomi. Mała ojczyzna ma swoją lokalną historię i tradycje.

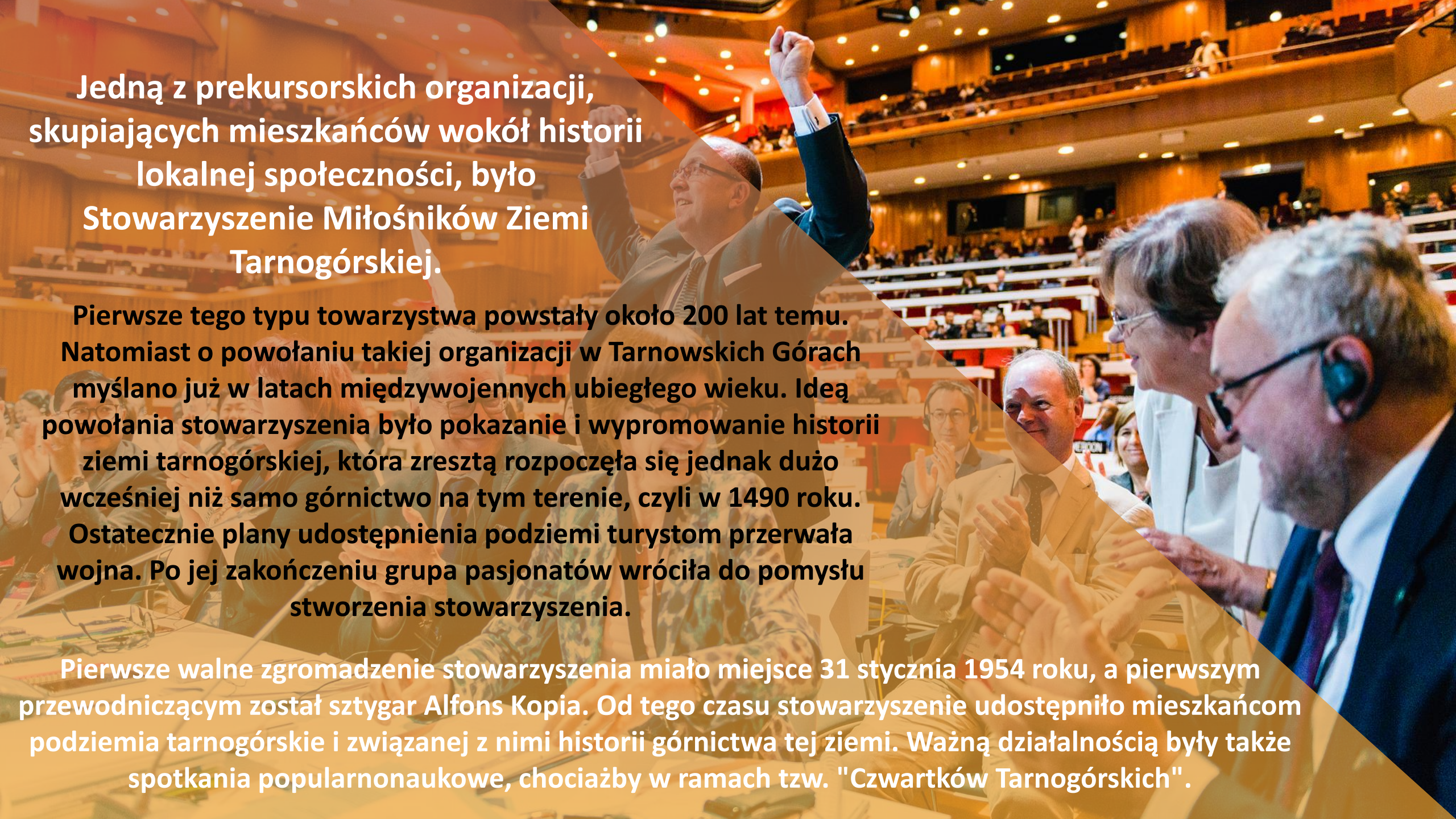
W ostatnich kilkunastu latach coraz bardziej popularne staje się w Polsce pojęcie "małej ojczyzny", które doskonale jest już znane na przykład w Niemczech.

Powstają kolejne organizacje pozarządowe, skupiające mieszkańców. To one często odkrywają nieco zapomniane dzieje naszych miejscowości, ale i tworzą zupełnie nowe inicjatywy na rzecz lokalnych społeczności. Takie organizacje pozwalają realizować pasje swoich członków, ale i mobilizują pozostałych mieszkańców do działania na rzecz swoich małych ojczyzn. Aktywność obywatelska staje się coraz bardziej modna, a władze samorządowe nie mogą już pomijać tego aspektu w prowadzonej polityce.

**Moja Mała
Ojczyzna**

Mieszkańcy zakładają stowarzyszenia społeczne, by działać na rzecz miejsc, w których żyją.

Jedną z prekursorskich organizacji, skupiających mieszkańców wokół historii lokalnej społeczności, było Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej.

Pierwsze tego typu towarzystwa powstały około 200 lat temu. Natomiast o powołaniu takiej organizacji w Tarnowskich Górach myślano już w latach międzywojennych ubiegłego wieku. Ideą powołania stowarzyszenia było pokazanie i wypromowanie historii ziemi tarnogórskiej, która zresztą rozpoczęła się jednak dużo wcześniej niż samo górnictwo na tym terenie, czyli w 1490 roku. Ostatecznie plany udostępnienia podziemi turystom przerwała wojna. Po jej zakończeniu grupa pasjonatów wróciła do pomysłu stworzenia stowarzyszenia.

Pierwsze walne zgromadzenie stowarzyszenia miało miejsce 31 stycznia 1954 roku, a pierwszym przewodniczącym został sztygar Alfons Kopia. Od tego czasu stowarzyszenie udostępniło mieszkańcom podziemia tarnogórskie i związanej z nimi historii górnictwa tej ziemi. Ważną działalnością były także spotkania popularnonaukowe, chociażby w ramach tzw. "Czwartków Tarnogórskich".

Członkom stowarzyszenia zawdzięczają tarnogórzanie także inicjatywę Gwarków, czyli święta miasta – była to prekursorska w regionie tego typu impreza, które teraz w ościennych miastach nazywane są często Dniami Miasta. Stowarzyszenie organizowało Gwarki aż do 1988 roku. Później, po roku przerwy, za organizację imprezy wzięły się dopiero władze miasta. Zawsze Gwarkom towarzyszyła konferencja popularnonaukowa, która promowała historię tej ziemi.

Stowarzyszeniu tarnogórzanie zawdzięczają także powstanie w 1958 roku muzeum w kamienicy Sedlaczka. Do dziś działalność SMZT jest różnorodna. Gromadzi ono wszelakie pamiątki historyczne, organizuje plenery malarskie, zleca badania naukowe, prowadzi działalność wydawniczą poświęconą Tarnowskim Górcom i okolicznym miejscowościom.

Dziś w samych Tarnowskich Górach działa kilkadziesiąt stowarzyszeń społecznych, skupiających mieszkańców, działających na rzecz swoich lokalnych obywateli. Taka aktywność obywatelska świadczy o zaangażowaniu mieszkańców i dumie z miejsca, w którym tarnogórzanie mieszkają.

**STOWARZYSZENIE
MIŁOŚNIKÓW
ZIEMI TARNOGÓRSKIEJ**

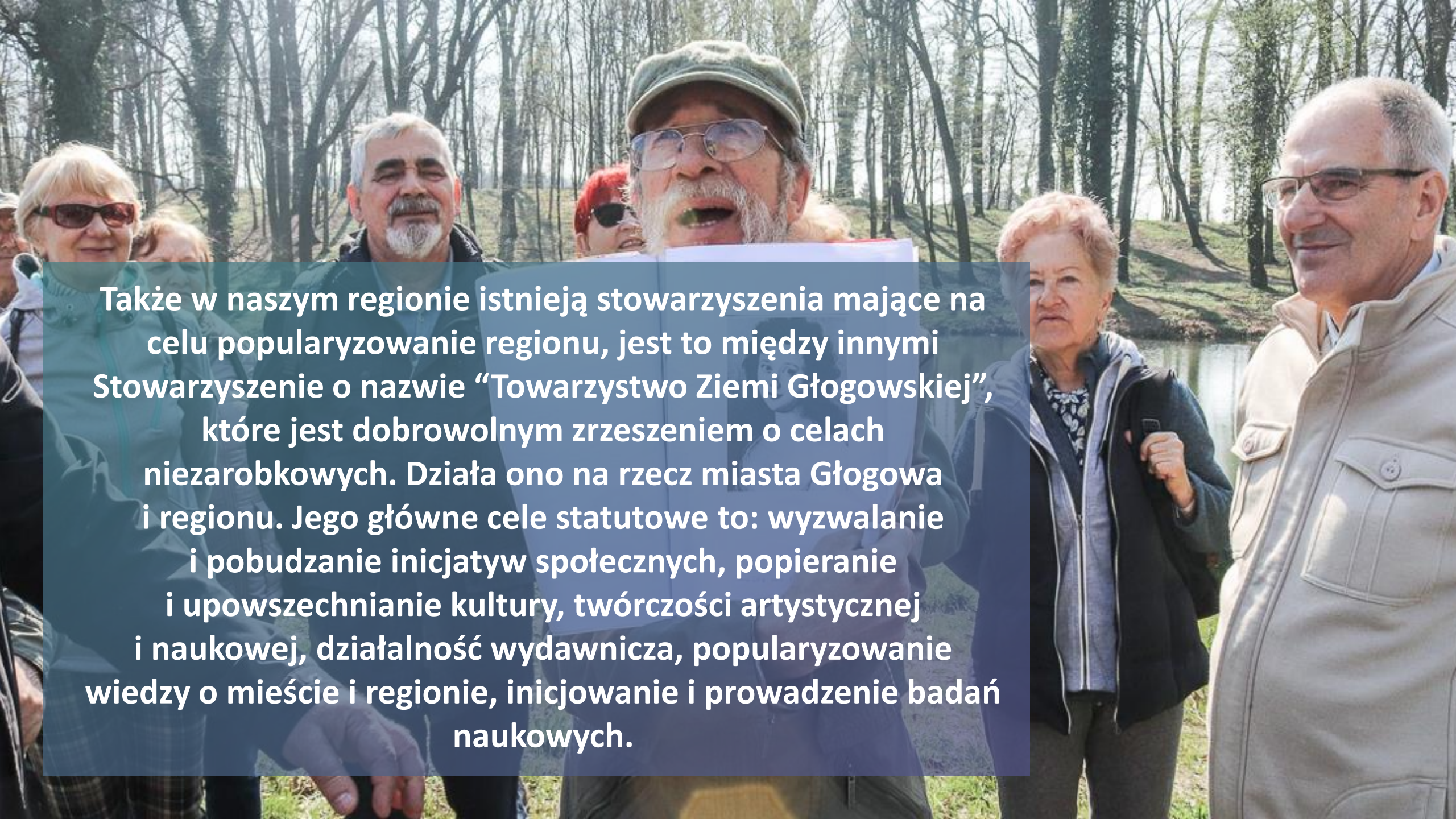
SMZT ma godnych naśladowców. Można śmiało powiedzieć, że rozpoczął się prawdziwy boom na organizacje pozarządowe, mające na celu promocję małych ojczyzn. Dziś w rejestrze KRS można znaleźć 81 stowarzyszeń, które w nazwie mają hasło „mała ojczyzna”. Przedstawiciele takich stowarzyszeń zajmują się promocją swoich regionów i popularyzowaniem ich tradycji oraz kultury na wiele sposobów. Działania te można podzielić na następujące sekcje:

- **sekcja historyczna**, mająca na celu promowanie dziedzictwa i dorobku małej ojczyzny poprzez rozwijanie wiedzy o regionie, o jego historii, architekturze, kulturze, tradycjach itp.; sekcja ta zajmuje się gromadzeniem materiałów, publikacji i dokumentów wzbogacających historię regionu; sekcja ta może zajmować się także organizacją konferencji lub innych wydarzeń związanych z przekazywaniem wiedzy mieszkańcom i nie tylko.
- **sekcja turystyczna**, której zadaniem jest obsługa turystów, tworzenie punktów informacji turystycznej, przewodników turystycznych, a także zarządzanie i inwestycje w obiekty turystyczne regionu.
 - **sekcja archeologiczna**, zajmuje się między innymi pozyskiwaniem nowych zabytków i eksponatów do lokalnych muzeów, a także konserwacją już posiadanych dóbr.
 - **sekcja badawcza**, zajmuje się badaniem i eksploracją terenów małej ojczyzny, tworzeniem map oraz pozyskiwaniem danych dotyczących geografii regionu.
- **sekcja organizacji imprez**, wspomaga organizację wydarzeń społecznych i kulturalnych, najczęściej wspomaganą przez stowarzyszenia społeczne imprezą są „dni miasta”.

- **sekcja artystyczna**, obejmuje organizację wydarzeń artystycznych, takich jak plenery artystyczne, warsztaty plastyczne czy spotkania autorskie.
 - **sekcja ochrony środowiska**, stosunkowo nowa sekcja wśród stowarzyszeń, zajmująca się monitorowaniem stanu środowiska regionu, a także promowaniem ekologicznego trybu życia na rzecz polepszenia się czystości powietrza, lasów etc. w małej ojczyźnie.
 - **sekcja statutowa**, jest odpowiedzialna za wszelką dokumentację związaną z działalnością stowarzyszenia, tworzy statut organizacji, zrzesza członków i zachęca do wspierania jej istnienia.
 - **sekcja archiwum**, tworzy dokumentacje nie tylko dotyczącą działalności stowarzyszenia, ale także zbiera wszelkie materiały, które są niezwykle ważne dla małej ojczyzny, np. zdjęcia, filmy i kroniki.
 - **sekcja komunikacji**, prowadzi dialogi z władzami miasta, wsi czy gminy, prowadzi promocję wśród obywateli, komunikuje się z innymi działalnościami lub organizacjami działającymi na rzecz małej ojczyzny.
- **sekcja edukacji**, kształtowanie tożsamości regionalnej wśród dzieci i młodzieży, czyli swoistego poczucia przynależności do lokalnej społeczności i panującej w niej kultury; kształtowanie postaw tolerancji, akceptacji i otwartości na inne wspólnoty regionalne.

A group of people, including a man with a beard and glasses reading a book, standing in a wooded area. The man in the center is wearing a green cap and glasses, and is holding a large book. He is surrounded by other people, some of whom are also wearing glasses. The background shows a dense forest of trees.

Także w naszym regionie istnieją stowarzyszenia mające na celu popularyzowanie regionu, jest to między innymi Stowarzyszenie o nazwie “Towarzystwo Ziemi Głogowskiej”, które jest dobrowolnym zrzeszeniem o celach niezarobkowych. Działa ono na rzecz miasta Głogowa i regionu. Jego główne cele statutowe to: wyzwalanie i pobudzanie inicjatyw społecznych, popieranie i upowszechnianie kultury, twórczości artystycznej i naukowej, działalność wydawnicza, popularyzowanie wiedzy o mieście i regionie, inicjowanie i prowadzenie badań naukowych.

Dziękuję!

Prezentację wykonała Joanna Bielska